سال دوم شماره ۶۴

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
دکتر اسمعیل اردلان

روزهای دوشنبه منتشر میشود

نامهٔ تنفکی

کوهستان

تکشماره ۴ ریال

دوشنبه	۲۷ خرداد ۱۳۲۵
«	۱۷ رجب ۱۳۶۵
«	۱۷ ژوئن ۱۹۴۶

روزنامه بهیچ دسته حزب و جمعیتی بستگی ندارد

ایران باید قبله عموم آزادیخواهان آسیا گردد

پاردیگر آقای قوام‌السلطنه منویات اصلاح طلبانه خود را از رادیو تهران بسمع جهانیان رسانیده «با بیانی صریح «غفلت دولت های گذشته و خبطهای پی در پی نمایندگان تحمیلی و عمال و عناصر ارتجاع» را تذکر داده و با اشاره به اقداماتی که در چند ماه زمامداری خود بعمل آورده سیاست و روش خود را در آینده تشریح نمودند.

قوام‌السلطنه گفت: «ایران باید کانون آزادی و مرکز افکار مترقی و شرق شده و قبله عموم آزادیخواهان آسیا گردد و بدین وسیله مقام حقیقی خود را در جهان بار دیگر احراز نماید»

آری ایران گذشته قبله آمال دنیا، و عظمت و اقتدارش انگشت نمای جهان بود. امروز هم یگانه افتخار ما همان گذشتگان و نیاکان ماست که بانی تمدن جهانی بوده و باوجودا ینکه قرن ها از زمان اقتدار آنها میگذرد دنیای متمدن امروزه در مقابل نام ایران باستان سر تعظیم فرود میآورد ولی حوادث روزگار و دست های نالایق یکی پس از دیگری کم کم آن ایران عظیم را متلاشی و از آن بانهاشده ای گذشت که ایران کنونی با حدود و مسکنه و وضع فلاکت بار فعلی است

تاثر و افسوس بیشتر دراین است که در حین این همه گرفتاری و بدبختی که عده ای حاضر بفداکاری شده و می خواهند برای بزرگ کردن و بـرومند نمودن ایران جان فدا کنند باقیمانده همان ایادی کثیف و ویران کننده ایران به انواع حیل متشبث شده تا شاید این شاخه های جوان را که برویشه این درخت کهنسال جوانه زده معدو و نابود سازند.

یکی از این شاخه های جوان که اگر تحت مراقبت باغبان کارهائی قرار گیرد میتواند بهترین و گرانبها ترین ثمری برای ایران بار آورد و کردستان نام دارد.

ما اگرچه بارها درهمین روزنامه کوهستان مطالب اساسی راجع به کرد و کردستان نگاشته ایم ولی بنابـرایـن اظهار صریح رئیس محترم دولت که می‌خواهند «ایران قبله عموم آزادیخواهان شرق شود» یاد آوری مختصـری را ضروری میدانیم.

ملت کرد که بایرانی بودن خود ایمان و اعتراف دارد و آنرا مایه فخر ومباهات خود میداند با وجود اینکه امروز بظاهر متلاشی شده وهرقسمت آن تحت اقتدار حکومتی قرار گرفته معهذا پیوستگی خود را باکانون اصلی قطـع نشوده و آنرا همیشه بگانه پناه خودمی داند و با وجوداینکه مدتها در زیربار فشار ملل غیر ایرانی بسر برده و در نابودی آن کوشش های فراوان مبذول شده و قتل عامها دیده معهذا بااینهمه اقتدار و مصائب تسلیم نشده نام کرد را از دست نداده و با حفظ نام وخون کرد وپیوستگی تاریخی، در ایرانی بودن خود کوچکترین خللی وارد نساخته است.

امروز قسمت عمده‌ای از این ایرانیان اصیل در زیر بوغ ظلم و استبداد ملل اجنبی بسر میبرند دولت ایران وشخص کاردان و لایق آقای قوام‌السلطنه باید بدانند که این افراد با وجود تمـام منوجیت‌ها و مضاطراتی که‌دور رامدارند بایران توجه وعلاقه کامل‌دارند.

با دقت و توجه مخصوص اوضاع کردستان ایران رامی‌نگرند ومیخواهند بدانند که مادر پیر ایران با فرزندان خود خود چگونه معامله میکند. اگر این مادر بتواند فرزندانی را که در آغوش دارد خوب نگاهداری کند شك نیست که برادران دیگر نیز به دامان مادر متمایل تر شده دیر یا زود بآنها خواهند پیوست.

ولی‌همانطور که خود آقای نخست وزیر در قسمت دیگری ازپیام خودمتذکر شده‌انـد «عناصر کهنه پرست ساکت ننشسته وبرای این که باردیگر آزادی واز ملت ایران سلب نموده وسلطه بر اوضاع شوند بانواع و اقسام دسائس و تحریکات دست‌زده وموفقیت خود رادر ایجاد اختلاف میان آزادیخواهـان میدانند»

اگرچه آقای نخست‌وزیر این حقیقت رابیکـان درباره کلیه اقدامات اصلاحی متذکر شده‌اند ولی راجع بـه موضوع کردستان این عناصر کثیف به تحریکات کلی اکتفا نکرده وحتی‌در مواقع بسیار حساس هم دست از خرابکاری بر نمی دارند.

مثلاروزنامه ملی ! اطلاعات از دو هفته قبل شروع به نشر سلسله اراجیفی نمودمو بنا باظهارات صحیح ! خبرنگار مخصوص‌خود که بکردستان فرستاده‌شده جداشغول است اذهان عمومی رامشوش نماید.

مضحك این است این انتشارات تحریك آمیز موقعی دراین روزنامه‌ملی ! ووطن‌پرست! آغازشده که حوادث اخیر کردستان پایان یافته‌و آرامش کامل بر قرار است روزنامه اطلاعات در لباس تعریف وتملق بدولت از اظهارات زننده نسبت باکراد خودداری نکرده وبااین عمل‌میخواهد دراین موقع حساس که‌هر حزب‌دمکرات کردستان بنابدعوت دولت بطهران آمده‌مذاکرات راجع بکردستان جریان دارد ایجاد سوء تفاهم کندولی همانطور که آقای نخست وزیر گفته‌اند «باید عناصر کهنه پرست برای همیشه‌این نکته رادرك نمایند که‌بایدداری ملل وافکارمترقی که درسر تاسر جهان رواج یافته جزیره ساعت زمانه دیگررو بعقب نخواهد رفت»

ولی‌رغم کلیه آرزوهای بدخواهان مذاکرات راجع بکردستـان در محیط بسیار صمیمانه‌ای آغازشده وشخص‌جناب آقای قوام‌السلطنه با دقت کامل متوجه حقایق گردیده‌و: «دمه‌انی که‌برروی اوضاع کردستان کشیده‌شده بودتاباصورتی «اطلاعات پسند» درآید برداشته شده است.

عموم آزادیخواهان کردبا اعتماد بشخص آقای نخست‌وزیر انتظاردارند که موافقت ها واصلاحات کردستان برپایه چنـان معکمی استوار شود که پیشقدم ترین مدافعین دولت آزادیخواه آقای قوام‌السلطنه اکرادبوده ومشت‌های گره کرده آن ها باشد که مغز مخالفین و محرکین را متلاشی سازد

پیام جناب آقای نخست‌وزیر

بملت ایران از رادیو تهران

ساعت ۹ (۳۱) روزشنبه ۸ تیرماه

هموطنان عزیز. بطوریکه استحضار دارید این‌جانب از بدو زمامداری پیوسته سعی بودم که باتکاء بمردم و افکار عمومی موجبات اتحاد و اتفاق را میان دولت و ملت از هرحیث فراهم نمایم برای همین منظور است که واجب می دانم گاهی بوسیله رادیو مستقیماباهموم افراد کشور تماس گرفته و آنـان را از اوضاع و احوال مملکت و منویات خود مستحضر سازم.

بر هیچیك ازهموطنان عزیزپوشیده نیست که غفلت دولت های گذشته و خبطهای پی‌درپی نمایندگـان تحمیلی و عمال و عناصر ارتجاعی به مضـاطرات عظیمی‌را ازلحاظ سیاست خارجی‌وداخلی برای ایران تهیه کرده بود و موقعیکه این‌جانب بر حسب امراعلیحضرت‌همایونی قبول مسئولیت نموده و زمام امور را در دست گرفته وارث وضع اسفناك و آشفته‌ای گسردیدم که شاید در تاریخ ایران کمتر نظیر داشته است.

باید اعتراف کنم که فقط علاقه این جانب بخدمت گـذاری استظهار باعتماد و حسن ظنی بود که از طرف عموم طبقات کشـور در موارد مختلف بحرانی پیوسته‌باین جانب ابرازمیگردید و همین اطمینان سبب شد که با وصف اوضاع آشفته و یاس آمیز پنجماه قبل

بقیه درصفحه ۳

تلگراف کردستان

روشنفکران کردستان (شهرستان سنندج) از آقـای نخست وزیر تقاضا دارند از مزایای موافقت نامه اخیر برخوردار گردند.

✿✿✿

جناب اشرف آقای قوام‌السلطنه نخست وزیر

در این موقع که دولت آن جناب حامل مسالمت آمیز مسئله ایالات شمال غرب، قدم برجسته در راه اجرای اصول دموکراسی برداشته وعلی رغم آرزوهای مخالفین آزادی بااین اقدام شایسته محبوبیت وافتخارات خاصی‌بدست آورده اند مردم محروم و رنجدیده کردستان سنندج نیز انتظار دارند مانند برادران شمالی خود از مزایای موافقت های اخیر که بی شك شهره تحولات دموکراتیك است بهره‌مند گردیده حقوق اجتماعی خویش رابدست آورند

ما امضا کنندگان که مانند بیش ازیك گروه دیگر ازسکنه این خطه فکرمیکنیم ضمن تبریکات حسن نیت آن جناب امیدواریم مراتب آزادیخواهی وتدبیر شخص آقای نخست وزیر درتامین آرزوهای‌مشروع ما اثر بر افتخاری باقی گذارد.

امضا بیش از ۹۰ نفر از روشنفکران کردستان

دنیا بکجا میرود؟

تاریخ سیاسی جهان از ابتدای تشکیل خود درهر محیط اجتماعی درضمن اینکه حقوق واصول آزادی را در سراسر جهان و برای همه ملتهای گیتی خواستار بوده است ضامنی برای اجرای واقعی آن جز توپ سرپزه نداشته است .

هرسردار جنگجو و هرفاتح دلیری که ضربت قطعی براساس استقلال و آزادی ملل گیتی زده است جز این توقعی نداشته و با ریختن خون و فدا ساختن جان ملیون ها بشر و محو بشریت وتمدن بگفته وقول خود « خواستی» جزاین نداشته که عزت خودسری را تا بود وراه بازگشت آنرا بروی اهریمن استبداد برای همیشه و همه وقت و در همه جابه بندد .

هیتلر، موسولینی و ناپلئون وچنگیز و سایر کارگردانان تاریخی جنگ قطعا و بیگمان جز این سخنی نمی گفته ودول امپریالیزم نیز که پس از تفوق برفاشیزم اکنون بکاردرمان جراحات خودمشغول بوده و به تجدید و اصلاح حیات سیاسی و اجتماعی خود بنا بر اصول دموکراسی (زمان صلح) دست زده اند همین فرمول را بازگو میکنند ولی باید فهمید که سرانجام دنیا با ملیون ها بشرتمدن بکدام سوی رهسپار است ! و در این امواج سرکش ونیرومندی که همواره بشریت را به پیش میراند ما چه راهی را در پیش داریم ! واین سخنهای فریبنده موقعیت داردیانه برای تامین صلح پایدار کدام راه را باید اختیار کرد وچه سخنی را پذیرفت !

این سئوالات را به ترتیب زیر بهتر میتوان کلاسه وطبقه بندی نمود جنگ جهانی سوم از کجا شروع خواهد شد و آیا دنیا بسوی جنگ نوینی کشیده میشود و تاریخ آنقدر عقب خواهد رفت که قرنها بتواند از موج تکاملی وپیشرفت تمامی ملل جلوگیری کند ؟

۲- ملل شیفته آزادی قیود امپریالیزم را تحت برچم وجبهه واحد خواهند شکست و با نیران دنیای نوین و بسامان اضطرابات محیط پررزوازی را محو و یك دنیای آباد و آزاد برپا خواهند نمود !

۳ - مسیر طبیعی وواقعی تاریخ کدام است و درس های تلخ گذشته میتواند بما در راه ایجاد یك دنیای نو کمك کند یا میبایستی سنك محك ولوحه آزمایشی باشند !

۴ - سخنان فریبنده و دسیسه های جدید رژیمسوزهای صلح برای هزارمین بار در تاریخ نبرد های بین المللی یك « انسان آزاد » میتواند گول بزند

۵ - آیا بشر بدرستی آزادشده و آینده برای طبقات محروم پر سود مفید خواهد بود !

پاسخ به این چند پرسش یك فاکتور قاطع واساسی است که سرنوشت زندگانی بشر را در دست دارد و سیر جریانی را که بعد از این بوجود خواهد آمدو وچگونگی زندگی و حیات آینده را تعیین میکند .

راجع به این پرسش و پاسخ ما با اینکه ما تاکنون درهفته های پیش مطالبی

تفسیر سیاست هفته

نیا و ایران در هفته پیش

آورده ایم . معهذا هر هفته توضیحات مرتبی در این مورد خواهیم داد .

درایران چه میگذرد

مدتها است یك عده ثمنه فکر که ازیك تحول اساسی که درودمت انجام است هراسان میباشند به مردم نصیحت وتاکید میکنند که این اوضاع پایدار نیست و یقینا دیرها زودمحکوم بویرانی خواهد بود .

اینگونه عناصر که از پیشرفتهای اجتماعی خشکین هستند دارای مشخصات و خصائصی میباشند که وابسته بشرط و عللی است که برفکر و نهاد آنها حکمفرما میباشد و آن بیسکی کامل این نیت به قید امپریالیزم و مرکز تمل آن میباشد و بس .

ولی منکامیکه جهان باسرعت عجیبی پیش میرود و این گونه افراد مزدور و مزورا در عقب خود میگذارد باید ضرب المثل قدیمی خودمان را بازگو می کنیم که چاه کن همیشه ته چاه است .

قاضی محمد رهبر فرقه دموکرات در تهران

طیاره آقای قاضی محمد درمیان احساسات انبوه مردم تهران که درفرودگاه مهرآباد اجتماع کرده بودند در میدان هواپیمائی به زمین نشست .

استقبال سران آزاد مقیم تهران و ابراز احساسات مردم قدم بقدم این میهمان هریزوا دنبال میکرد

آقای قاضی تا موضیکه درتهران هستند مهمان دولت بوده و در ویلای شماره ۵ میهمانانه درونه سکنی دارند

اولین ملاقات ایشان بارئیس محترم دولت در محیطی از صمیمیت برگذارشد مذاکرات اساسی در این هفته آغاز وامید میرود باحسن نیتی که طرفین دارند موضوع کردستان بوضع بسیار رضایت بخش و مطلوبی خاتمه یابد

در تهران چه خبر است؟

صدور اعلامیه نخست وزیر و تشکیل حزب دموکرات ایران یکی از مسائل مایل توجه هفته است و دقت در تحولات سریعی که در تمام حکومت قوام تا تنون انجام شده و پشتیبانی جدی معافل آزادی خواه از دولت اصلاح طلب و اتخاذ روش جدید که شاید از لحاظ تامی به نهضتهای مترقی برای بنیان یك محل و بایکه قوی فکر شایسته و پسندیده باشد بما فرصت میدهد که اهمیت نقش دولت را درحال حاضر مجددا تکرار و از نظر سیاسی و اجتماعی وتوجه به آرزوی آزادتوده هاهدف اساسی دولت را « موجب شده است یك حزب تشکیل دهد در آینده بطور دقیق تشریح نمائیم .

پیلان تحولات سیاسی هفته روزنه امید

روش جدید کنفرانس پاریس بتدریج معلوم میکند که نحوه سیاست جهان و تاکتیك سیاسی دول بزرك تغییر یافته راست و اساس فرمول سیاسی آینده روی حل قضایای پنرنج گذشته استوار گردیده است .

با دقت در جریاناتی که از ابتدای کنفرانس اخیر مشاهده شده کاملا میتوان باین مطلب پی برد که چهار دولت بزرك عضو کنفرانس (فرانسه، امریکا، شوروی بریتانیا) فعالیت خود را بمیزان عجیبی بالا برده اند و مسلم اینست که آینده کنفرانس بهتر خواهد شد .

بهرصورت در جلسه گذشته شورای نسبت بمسائل کلی زیر توافق حاصل شد

۱ - قبول درخواست فرانسه نسبت بسرزهای خود با دولت ایتالیا

۲ - محدود نمودن ناوگان دریائی بلغارستان .

۳ - دادن مجمع الجزایر دودکانز به یونان (دولت ایتالیا هم با دادن این جزائر بیونان موافقت کرده است)

ولی موضوع تربیت سوال نشده و تشکیل لشکره صلح باحضور ۲۱ دولت مسئله بغرنجی است .

در خصوص غرامات ایتالیا ومسئله خطوط مرزی این دولت با دول همجوار نیز هنوز تصمیمی گرفته نشده است و باید منتظر نتایج کارهای جلسه امروز وجلسات آینده بود .

رئیس جمهور ایتالیا

رئیس جمهوری ایتالیا - سنیور دیکولا و کیل قدیمی عدلیه است که تا چندی قبل در شهر میلان وکالت دعاوی میکرد

سنیور د نیکولا سابقا عضو حزب آزادیخواه ودرسال ۱۹۱۱ معاون وزارت مستعمرات ایتالیا ودر ۱۹۲۳ عضو مجلس سنا بوده است وبعلاوه حکومت فاشیسم ودیکتاتوری موسولینی درمعاون وزارت دارائی عضو رئیس مجلس شورای ملی بوده است ولی در سال ۱۹۲۳ چون نخواست است تسلیم بر پرچم فاشیست سوگند وفاداری یاد نماید از امور سیاسی کناره گیری می کند ولی در سال ۱۹۲۹ ویکتور اما نوئل پادشاه مخلوع ایتالیا مجددا اورا بسمت سناتوری معین مینماید و نتیجه این محبت ومهربانی این بود که در سال ۱۹۴۳ همین دیکولا یکی از عاملین موتر غلط ویکتور امانوئل نصب پسرش بجای اوبتخت سلطنت گردید

این رئیس جمهور جدید ۶۹ ساله است ودرسال ۱۸۷۷ درنابل متولد شده وبا کثریت ۳۶۶ رای از مجموع ۵۰۴ رای از طرف مجلس موسسان ایتالیا بریاست جمهور انتخاب گردیده است

نظر کلی به رویداد های جهان

در کنفرانس پاریس امروز ممکن است مسئله تربیت وغرامات ایتالیا ومستعمرات کشور زیور مطرح گردد هیئت نمایندگی انگلیس هنوز درهندوستان مشغول فعالیت سیاسی هستند

نوت پادشاه شیلی بزجزو مسائل سیاسی هفته محسوب میشود

بقلم آقای سیروس انور — از منشج

کردهارا بشناسید

نژاد سلغشور و پادشاهت و میهن پرست کرد سالیان دراز است که دو فراز - کوههای مرتفع و فلات سبز وخرم ایران زندگانی کردمو همری وابافتخار و سربلندی گذرانیده اند .

تاریخ پر افتخار این قوم همیشه شاهد وقایع برجسته و فداکاری و از جان گذشتگی آنها در راه عظمت و ترقی ایران میباشد این گروه در مواقع مختلف عظمت و نبوغ اصلی خودرا آشکار و بدیها ثابت نموده اند که استعداد لیاقت هرگونه ترقی را دارا میباشند ودرمواقع ضروری در راه عظمت و استقلال ایران جانبازیها کرده و فداکاریها نموده ودر رکاب پادشاهان نامی و پیشوایان بزرك برای بسط عظمت وعزت ایران جنگها کرده و کشورها گشوده اند .

و بواسطه خدمات درخشانی که هر بار در راه آزادی داده اند همیشه مورد تعظیم و تکریم صور بوده واستاد خاصی را از حیث سلحشوری و مردانگی در جامعه دارا بوده اند .

متاسفانه دراین چند سال اخیر بواسطه نفاق و کدورت بی موردی که چندنفر هوام فریب سبب آن شده اند ودرچنین مواقع دیگر نیز عدم توجه دولت باین منطقه و ظلم و زورمامورین خائن باعث آن گردید که مردمان این سامان از زندگانی خود مایوس و از آینده نا امید گردند .

شاید سیر وشکیبائی این ملت در برابر حوادث ناهنجار روزگار و فشار های سیاسی و شکنجه های سخت بدخواهان بی نظیر و کمتر کسی میتوانست حالت تحمل این همه ظلم و بیدادگری ها را بیاورد .

هرمنك و بهداشت نافص و فقر و بیچارگی این سامان روز افزون است خرابی وضع معیشت بودن وسائل زندگانی وعدم توجه دولت و زمامداران وقت بعمران و آبادی این منطقه وخودسری و غارتگری مامورین وظیفه نشناس در این ۲۰ سال پاخرین درجه خود رسیده آنها از صبر وشکیبائی مردمان نجیب کردستان استفاده کرده ولی بروانی را بآنجا رسانیده که ناموس و حیثیت آنها دست درازی کرده و از هر گونه کمکیکه و عذابی درباره رعایای بیچاره رو کردان بودند .

ولی باز مردمان صبور وبهمین پرست کردستان بواسطه مهر میهن پرستی این همه نا ملایمات را تحمل و در مقابل رفتار وحشیانه آنها عکس العملی از خود نشان ندادند و برای اینکه آنها رامتهم بیافی گری نمایند سکوت را اختیار نمودند .

در این چند سال اخیر نیز وفاداری و میهن پرستی خود را بارها بثبوت رسانیده اند .

ولی تاسف آور است باوجود این همه بدبختی و تحمل این همه نا ملایمات از جای اینکه بر جراحات چند ساله اکراد مرهم گذاری کنند و دولت با

بقیه در صفحه ۷

پیام جناب آقای نخست وزیر

بقیه از صفحه ۱

اگر خلاصه از اقدامات این‌مدت را گوشزد نمودم منظور خودنمائی نبوده بلکه میخواهم قسمتی از بیان این‌مدت کوتاه را باستحضار ملت ایران وهموم آزادی خواهان که پشتیبان حقیقی من بوده و در تمام این موفقیت ها شریک اقدامات اساسی رفاه و آسایش ملت ایران را که افتخار خدمت گذاری آن را دارم تامین نمایم بایدصریحاً گفته‌شود که بنام حفظ مصالح کشور و تامین آزادی و آسایش ملت ایران هردسته و مافیکه‌در راه‌پیشرفت برنامه‌اصلاحات و حصول موفقیت ظاهر شود با نهایت قدرت دفع خواهم نمود .

اما راجع بآینده ،

ملت ایران حق دارد از کسانیکه مسئول‌اداره امور کشور میباشند خواستار شود که با اتخاذ تدابیر لازمه واجرای اصلاحات ضروری رفاه آسایش مردم‌در آینده ازهر حیث تامین‌شودوافکارمترقی واملاح‌طلب درسرتاسر ایران رواج‌پیدا نماید **اصول کلی سیاست اینجانب درآینده در برنامه دموکرات ایران تصریح شده و با مطالعه آن کیفیت وچگونگی اصلاحاتی که مورد نظراست‌درك خواهد شد** و لازم میدانم در بعضی مسائل توضیحات بیشتری بدهم .

سیاست خارجی اینجانب در آینده مانند گذشته بحفظ استقلال ومصالح‌ایران خواهد بود .

و بدیهی است اساس آن روی حفظ دوستی و تشید روابط حسنه باکلیه دول متحده خصوصا دولت اتحاد جماهیر شوروی وبریتانیای کبیر و ممالك‌متحده امریکا استوار خواهد گردید و **چون معتقد هستم دررابطه بین‌المللی هرقدر مفهوم ومعنی کلمات بیشتر روشن شود بنحوی که هرگونه ابهام وسوءتفاهمی برطرف گردد حصول موفقیت درتشید مناسبات بیشتر میتواند بود لازم میدانم مفهوم حقیقی روابط حسنه راتوضیح نمایم.**

مالیاست که ایران با هیچ دولت جنك نداشته وروی تشریفات ظاهری و پرتکل های جاری با کلیه دول دارای روابط حسنه بوده است ولی درتمام‌این مدت، آن چه تجاوز بحقوق ایرانت و ایرانیان شده متاسفانه بنام حفظ روابط حسنه و احترام باستقلال ایران صورت گرفته است **سیر تکامل ملل‌ورواج آزادی و افکار مترقی و دموکراتیك در سرتاسر جهان ایجاب میکند که منبعد حاکمیت و آزادی ملت ایران از هر حیث محترم باشد ورعایت‌گردد** واجرای مسامله اقویا با ضعفا و مداخله درامور داخلی ایران بنام روابط حسنه واحترام باستقلال ایران برای همیشه ترك خود اینجانب مصمم هستم **استقلال و آزادی حقیقی ملت‌ایران راحفظ نموده ولازمه روابط حسنه را در عدم مداخله هر دولتی در امور داخلی ایران میدانم .**

ملت ایران که سالها بعلت‌مداخله دیگران عقب مانده و نتوانسته است بترقیاتی که استعدادذاتی وموقعیت‌جهانی آن اقتضا میکند نائل گردد امروزمصمم است حاکم بر مقدرات خود گردد **و سرنوشت خود را آزادانه به دست خود تعیین نمایدایران باید کانون آزادی و مرکز افکار مترقی شرق شده و قبله آمال عموم آزادیخواهان آسیا گردد** وبدین وسیله‌مقام‌حقیقی‌خودرادرجهان‌بار دیگراحراز نماید‌من‌یقین‌دارم‌کلیه‌دول‌دوست به تمایلات حقیقی‌ملت ایران توجه‌نموده و مفهوم حقیقی روابط حسنه و احترام باستقلال ایران را درك خواهند نمود و سا مورین و نماینده گان خود در ایران دستور خواهند داد که علاوه بر احتراز از هر گونه مداخله در امور داخلی ایران قسمی رفتار نمایند که با اصول دیپلماتیك که میان‌ملل رائج‌است مباینه مخالفت نداشته وقلوب‌واحساسات ایرانیان را جریحه دار نسازند

این جانب مادام که مسئول امور کشور میباشم تنها وسیله تحکیم حکومت‌ملی‌و تثبیت‌استقلال ایران رابوسیله عدم‌مداخله دیگران‌دراموردداخله‌ایران‌میدانم‌بهمین‌جهت **در حین اینکه خواهان استقرار بهترین مناسبات با کلیه دول خصوصا اتحاد** جماهیر شوروی و بریتانیای کبیر و ممالك متحده امریکا میباشم اجرای اصل فوق را درمناسبات خارجی‌خود حتی‌وضروری خواهم‌دانست

بر هموم‌هوطنان عزیز پوشیده نیست که اینجانب باطی کلیه مراحل سیاسی و اجتماعی امروز دیگر هوس مقام و مرجعیت وسی اداره و اکبر با این مشکلات بار سنگین و طاقت فرسای اداره امور کشور را بر دوش گرفته‌ام فقط بمنظور خدمت بآب و خاکی است که در آن پرورش یافته و خود رابآن مدیون میدانم .

بایدعناصر کهنه پرست برای همیشه این نکته‌را درك نمایند که بایدباری‌ملل یافته‌وافکارمترقی‌که‌درسرتاسر جهان‌رواج عقربه‌ساعت‌زمانه‌دیگرروبعقب نخواهدرفت‌و امروز که‌ملت‌ایران تشنه‌اصلاحات‌میباشد و از خدمتگذاران دیرین‌خود انجام‌سریع اصلاحات را خواهان‌است‌اینجانب‌باتکاء **عموم آزادیخواهان ایران با نهایت جدیت و قدرت مصمم هستم حق ملت را ادا نموده و مفهوم حقیقی حکومت ملی را رعایت نمایم** مفهوم حقیقی حکومت ملی این‌است که مردم‌حاکم‌برمقدرات‌خود باشند و اقدامات حکومت بمنظورتامین رفاه و آسایش اکثریت مردم صورت گیرد و افراد و عناصر غیر مسئول نیز در امور دولت مداخله ننمایند

نصیحت من بعموم آزادی خواهان ایران امشب اینست که با رعایت ترتیب و نظم صفوف خود را محکم ومستعد سازندو بدانندکه عوامل بدخواه ونفع پرست که هویت آنها برای ملت ایران محرز ومسلم‌میباشد بانهایت فعالیت کوشش خواهند کرد اجرای اصلاحات‌راتاخیر انداخته و میان آزادیخواهان تولید نفاق نمایند تا در انتخابات آینده که مقدمات شروع آن درطرف تهیه میباشد ایجاد اختلاف کنند .

غافل از این که کشور ایران‌مانند کلیه ملل دیگر جهان روبه اتجاه نمیرود و آینده‌ایران‌بدست‌جوانان مترقی‌سپرده خواهد شد که در مکتب رجال بعضی احزاب وطن پرست تربیت یافته و خود را سربازان آزادی و خدمت گذاران حقیقی ملت ایران بدانند .

امیدوارم که در روزگار آینده که مقدرات و سرنوشت ایران برائر فداکاری و همت ما باید تعیین گردد خواهیم توانست بر اثر شایستگی اعمال **خود رشد سیاسی و اجتماعی ملت ایران را در مقابل دنیا باثبات برسانیم** تا در مقابل خدا و ملت ایران و تاریخ همیشه سر افراز و سر بلند شویم .

اینجانب که تمام اوقات شبانه‌روز خود را وقف مردم و خدمت گزاری‌به ملت نموده ام روزی خود را مستحق استراحت خواهم دانست که در بهبود وضع مردم و تامین رفاه و آسایش آنها بوسیله‌انجام‌اصلاحات‌ضروری موفقیتی حاصل نموده باشم و الاتا حصول نتیجه ثابت و قطعی علی رغم تمام تحریکات و دسائس باتکاء نیروی وسیع آزادی خواهان بخدمت خود ادامه داده ودقیقه ای از انجام وظیفه غفلت نخواهم نمود

ایکه دست میرسد کاری بکن
پس از آن‌تو نیاید هیچ کار

آگهی حصر وراثت

هندم خانم محمد زاده صادقی درخواستی بدادگاه بخش کردستان‌تقدیم که محمد صادق محمد زاده مقیم دائمی سنندج فوت نموده وراوث او منحصر به ظریفه عالم (مادر) ویك زوجه (همدم) وسه پسر (محی الدین - بهاء الدین - اقبال) وسه دختر (شریفه - کبری - عزیزه) میباشند بمستند گواهینامه محلی وشناسنامه برای استفاده از کلیه ترکه مترقی‌بنمود گواهی حصروراثت‌خواهنمار شده لذا مراتب سه بار متوالی در روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی و روزنامه کوهستان‌درج میشود اگر کسی وارث است یا وصیت نامه رسمی‌یاسری از متوفی دارد از تاریخ‌درج اولین آگهی تا سه ماه باین دادگاه مراجعه و الا گواهی صادر میشود .

رئیس دادگاه‌بخش کردستان -غیاثی
ش-آ-۲۳ ۳-۲

بقلم آقای عباس آزادپور نماینده انجمن ولایتی نمایینده انجمن ولایتی

از منبع

-۲-

رابطه بین مالك ورعیت در کردستان

بودن قانون عادلانه و رژیم درست وحسابی اجازه داده که دو فریه متوجه یك دهی که دارای سهام متعددی است یك نوع رفتار مخصوص دسته متحد الشکلی در بین رعایای سهام آبادی واحدی معمول ومجرا شود برای نمونه چند مثال زنده و بارز از طرز معاملات دربك پاچند دهرا برای خوانندگان نقل میکنم تا بدانند چرا بااین آبو این زمین واین وسعت خاك اغلب رعایای ما کردستانی ها از آغاز سال تاسر خرمن جزان جو باز رت باارزن یادر بعضی نواحی فقط کشك قولا لایبوتی نداوند ! ! !

اینها در اثر بودن کنترل باینجه درگوش آکنده زهای قوم می باشد که دراثر بودن وجود سازمان های مرتب ومو تری که در سرنوشت حیات اقتصادی رعایا وبا رسیدگی بنظام کنونی آنان اتر مفیدی داشته باشد باین روز سیاه گرفتار شده اند در هنگام ایراد شکایت از طرف یك زارع بچرا اینکه شاکی شا ئی مردی است رعیت بواسطه صفر نصور کردن ارزش اجتماعی وی کسی حاضر بنشین حراجی او نبوده و هیئت حاکمه حاضر باستماع گفتار و تضرع راقبی آن بینوایان دورازاز هرجالی نمی باشند .

اقلا بذیل نمونه ایست ناقص ازطرز عمل و بهره برداری سالیانه رورز مره بعضی بلکه تمام قراء کردستان آقایان سیاهه ذیل اغراق نیست بلکه حقایق بارزی است که فرمول عملی دمتگاه مسالکه کردستان خواهد بود اگر باور ندارید بدفترچه جمع سنواتی وبیاض یادداشت های مالکین ومباشرین ولایت مراجعه نمائید حالنوار جو چین بدبخت که جز آب وهوای ده از هیچ چیز استفاده نمی کند دهها روز بیکاری جوجیانه (جلنی غند) جوجه ـ تخم مرغ میدهد و همیشه بالکر قاصد بین ده وشهر است و ارتباط خانه ارباب ومباشر را میدهد ـ دراثر امحصول مالك آبادی از صف و ثلث تا دوهشر پاه را دوده یا آدو ۱۱ وغیره بهره برداری میشود خر من یا خرمن سی و عش من ضابطانه ـ نانانه ضابط تیانه مرسومی ـ اکشکانه ـ روغن پنیر الاغ بیکار ـ آدم بیکار ـ سرچلتی ـ ماست ـ کره ـ جاروب ـ سوخت ـ کوزه سفالی ـ بره مرسومی ـ تخم مرغ ـ روغن چراغ ـ علف ضابطانه ـ باربر کاه وعلوفه گوسفند قورمه ـ کشك چی غانه مباشر ـ تلاوی وموزدر گندم سرخرمن سلف روغن ـ منا فع بی انصافانه در مقابل مختصر قرض برعایا دلالی و ساطت بین رعیت وماموربن (هم از ذاندارو یا نظام وظیفه وغیره) عیدانه ـ سلامانه ـ سورانه (هنگام از واج دختر رعیت) جلوداراه (درموقع عروسی رعایا) ۱۱

اینها بالبداهه و اموله کاملی است از آغاز ت متدبرده فروشی قرون وسطی خانه عروس و داماد موظفند در هنگام عروسی خورك و بره به تناسب حال رعیت بعنانه یا میاشر بیرانسه ـ زغال ـ هیزم ـ رعایای مال و ر نایبه خود سواره یااسب آنها همیشه دررکاب مالك یا میاشر حاضر صفر باشد

درموارد سزای ارباب یارعیت به تناسب باید بره و روغن تقدیم شود ـ بعضی از در آمد های فوق بشکل واردات و بطور بسیار کثیف و مستهجنی توسط یا کار و کدخد از کیسه تهی رعایافران فران جمع و در یك جا بمابدی مالك منظور میشود .

محصول خالصه مالك از مدی چهل تا صدی صد بشکل بیگار کاشته وجمع آوری میشود ـ اینها اموله بود که چون خیلی عادی بوده وبخاطر داشتن سهولت یادداشت شده فقط مراسمی هست که بدان وقوف نداشته ولی توانم از آنها بحث نمایم ـ آری صورت فوق قسمتی از عوارضی است که تحمیل بردوش ناتوان و لغت رعیت میباید کرد آری رعایای مفیر وگرسنه ، که حتی شبها از فروغ چراغ موشی نیز محروم اند باید خواه ناخواه بهر طریقی بوده تمام یا چند قلم از رقمهای فوق را تهیه و تحویل کنند !!!

مسئله معارف وتوجه باصول صحی وپیشبینی از حقوق رعایا دربرابر مامورین مجهوز که یکی از اصول روابط بین مالك و رعیت می بایست باشد در تاسیس دبستان و یا مواد کردن افراد و جلوگیری از شیوع امراض که بطور اپیدمی بالخصوص در بین زارعین یا اغنامشان منتشر و موجب هلاکت آنان میگردید ابدا توجه نمی شد و مالك خود را وظیفه دار نمی دانست چون مواد اشکال آتی مالکین را موجب میگردید در افتتاح مدارس تولید اشکال ورادع سواد میشدند

ایجاد مهمان سرای متناسب باوضع ده که ماموربن و خارجیان را ازورود بدرون خانه معذر و تاریك دهگان جلو گیری نماید مورد نظر نبود ـ در استقرآت اداری دهقانان بفری مالکین بابساطرین سنتی و کهولت عمدی یاغیر عمدی بفرج میدهند که تا این درجه سستی ورخوت را فقط باید ذخیره زهر چشم گرفتن از رعایا برای روز مبادا و اولوشان دادن ماموربن باید نامید .

اغلب ازیك پیغام هادی یایك سفارش یا ضمانت که بتواند کشاورزی را از یك گرداب اداره و مقررات خشك که اغلب مالك مارمرده سدپیشرفت بیچاره کان است دریغ میشود خصوصا در سنوات اخیر بفدری در اخذ سهمیه کالا های اعصاری برای رعایا سهل انگاری یاچشم پوشی میشد یا درتفریط حق رعایا بامامورین همکاری وهرگیل بعمل می آید که از بیان واضحتر آن خودداری میکنم آیا برای بردن سهمی از شکر زرد رعایا بود ؟ آیا برای این بود که دارائی و اقتصاد از مطالبه مالیات حقه مالك خودداری

خلاصه از یك کتاب

مهر میهن

اوزی هیون تمامات امبرا طور سایق چین در شهر پکن در باغی گردش مینمود (نمی) وزیر شهنشاه مراهش بود واز هر دری سخن میگفتند

در اثنای گفتگو پادشاه از وزیر باتقدیرش سئوال کرد که بعقیده تو در مملکت از چه چیز باید از هرچیز بیشتر ترسید .

وزیر عرض کرد جهان بناهانبنده نافص مرا برین است که از موش درون بت بیش از هر چه باید ترسید پادشاه ازاین حرف معما آمیز وزیر مدتی سکوت کردوناچار توضیح خواست

وزیر عرض کرد خاطر شاهانه مستحضر است در هر شهر و دیاری بت چوبی نصب می کنند واز آن هیکل دفع مضار وطلب منافع میخمایند وآن را پرستش می نمایند این بت ظاهرا راست با نقش ونگار وجواهر اغلب میان تهی و مجوف میباشد گاهی موشها بدرون این بت راه می یابند ودر آن با کمال آسایش لانه میسازند حالاست که خلاصی بت از آن موش محال ومرحله ها دور از وهم وخیال است چرا که مردم آن بت مقدس وهیکل معظم را متایش میکنند .

لیتوانند آنرا بشکنند نه میشود آنرا بسوزانند چون باعث میشود خود بی احترامی خواهد شد نه آنرا دوآب اندازند چون نقش ونگار آن از میان میرود پس موش بداندیش در کمال آسایش در سایه و درون بت محفوظ میماند

هیچ طور است که اشخاص نابکار وخائن در مزاج پادشاهان ودر درون وطن لانه میسازند وبامحرام محل و مکان ازهر گونه آسیب وآزاری مصون ومحفوظ اند و دست کسی بآنان نمی رسد .

دیگر اینکه اصطلاح دزد خانه که از زمانه قدیم مردم از آنان در پرهیز ودوری بوده اند چون بصد احتمال دزد خانگی شناخته نمیشود و گیر نخواهند افتاد پس وای بردزد خانه وخائنین به میهن (موقعی که بمیهن خیانت) کنند .

کوهه های تاریخ مملو و مشحون از داستان این گنهکاران است که چوب موش یا موریانه اساس و رك و ریشه خانه شروع بخرابی و فساد میکنند چه سازمانها وچه ساختمانها ومقننها که با دست نابکان خودی خراب واز میان رفت اگر فلان عده سرباز تسلیم نمیشدند اگر فلان حاکم پنهانی نمیساخت . اگر آن تبهکار راه وچاه اشاره نمیداد اگر آن یکی بطمع جاه جلال ویول خیانت نمی کرد اکنون اوراق تواریخ بنهج ولهجه دیگری بودند . و شاید دنیا حیات نمی دیگر داشت . پس سیر تواریخ و نقش طبیعت بیشتر مدیون ومرهون دست خیانتکار خودی خائن بوده یازهم تاریخچه از مردان میهن دوست را شروع می نمائیم !

این مثل مشهور است که آتش آزادی امریکا رایاتریك هنری وجورج واشنگتن برافروختند وسویل آدامس وهده دیگر ازجوانمردان آنرا دامن زده و اشتعال دادند . سویل آدامس از اشخاص نابت قدم ومتدین در سن ۷ و یك رمك بود که خوف داشت به چیزی ضرر وسیه درشهر صنعتی امریکا که برای وطن ده درسنه ۱۷۲۰ مسیحی ملت امریکا برای آزادی با انگلیسان از تاج بنازنه مراداشتند بوجود آمد و ازمردانی است که تمام قوای خود را صرف خدمت بمیهنش کرد ، و بهمین واسطه اسم وعنوان بانتشار ترین سلاطین و در میان امریکائیان کسب نمود و اسمش درقلب هرفرد امریکائی بااحترام ثبت است .

تلگراف از گروس

برای اطلاع وزارت کشور

حضرت آقای نخست وزیر رونوشت وزارت کشور ... رونوشت نامه کوهستان در این موضع که تمام توجهات اولیای معظم دولت مصروف رفاه و آسایش رعایای کشور است نفوذیان ـ رعایای قریه خوش مقام از تعدیات و اجحافات طاقت فرسای آقای احمد فیالی مالك و نماینده و دهبان رسمی او بستوه آمده با تحمل کلیه تعدیات و تقبل پرداخت اضافه بر مالیات معمول و در صورتیکه هر نفر از نفوذیان بالغ بسر پنج هزار تومان آبادی و عمران و جدیدی درمست مذکور نموده متاسفانه چون جهت و تصورد صدد اخراج و بیچاره گی نفوذیان بر آمده چند روز است شهر آمده بسه ادارات فرمانداری دادگاه شکایت از لحاظ اقتدار و نفوذ معلی آقای احمد فیالی ترتیب اثری به هرایش چاکران داده نشده استرحاما دادرسی و احقاق حق و رفع تعدیات احمد فیالی و نماینده و دهبان او را سرمتاقاضا منه وعموما در بیچار منتظر جواب و عطف توجه را خواستاریم از طرف عموم رعایای خوش مقام تاور وی شکری سید محمد ، حسن عشقی علی یاری خدامراد رحیمی غیب علی شاهمر

برای اطلاع وزارت پیشه و هنر

وزارت پیشه وهنر رونوشت نامه کوهستان جناب آقای دبر وش و آقای مهندس ـ شیردل نفیس کار خانه و آقای فرزانده صدر پرست چندمر کاری جهت صدر شش بوزارع چندمر کاری بعض روالسرو ـ ا مساعده چندمر را بعود زارعین در سر مرزعه ارداخت این عمل تا بحال سابقه اعداشته باعث امیدواری و تشویق چندمر کاران گردیده امیراحسن وحید اولدلان و تمی . خلاء را آن طرری ـ به باید سگیرد و یا تذکر ماموربن بود که بایدمعروت اجازه دخالات را از مالك سلب میکرد ـ وحال آنکه طبعی است که مالك مری دفاع از مصالح خود هم باشد بدیدانه یك دفاع مدافع جدی سخت و حقوق رعیت دفاع کند زیرا صدق نیست پیکم خرمن مالنه فوش خرمن او بیرد وبیگاه به بعض او را بدست قضا و قدر سپرده تسلیم سر نوشت فلاکت بار و بدبختی همیشگی بنماید

انتباس آقای ث . امینیان

بقلم آقای محمد مردوخ آیت‌الله کردستانی

کرد و کردستان - ۶۱ -

سنه اردلان

حکومت شاهزاده معتمدالدوله (فرهاد میرزا)

هنوز سخن شاهزاده آخر نرسیده صدای تفنگ او را میها بلند میشود و گلوله مانند تگرگ باروسین میگیرد شاهزاده امر باحضار سورو نظام میدهد ازهرطرف که سوار یا نظام سر در می آورند هدف گلوله میشوند و رهسپار عدم میگردند چندین گلوله هم بچادر شاهزاده اصابت و یکنفر پیشخدمت که میان چادر بوده با ضرب گلوله از پای در می‌آید.

یک گلوله هم بشرف الملک اصابت کرده زخمی میشود با این احوال شاهزاده لبخوابعد حاضر حرکت شود.

شرف الملک می‌بیند که اگر فرار جلو فکر شاهزاده را گرفت لشکر شمن بیست خواهی تغواهی شاهزاده‌را واداد بفرار میکند پس از کشته شدن جمعی شرف الملک وشاهزاده و کسانیکه اسبشان دم دست بوده سوار میشوند و رو به فرار میگذارند.

در بین راه شاهزاده کاهکاهی برای تسلی خاطر خود این شعر راپیخواند —

فلیس الفرار الیوم عاراعلی الفتی

اذاخرشت منه الشجاعه بالاس

پشت سر شاهزاده سربازهای کردستانی ثبات قدم بخرج میدهند قریب یکساعتی دفاع میکنند تا اینکه عباس میرزا سلطان ومشتی محمد بیک نائب و چند نفر از سربازان کشته میشوند جمعی هم اسیر میگردند. دو نفر پیچی شاهزاده هم که مستحفظ سر پرده بوده الله حکام حمله او را میها بپیش چادر کشته میشوند.

همه با هم از سرباز و همراهان شاهزاده (۳۶) نفر کشته و(۱۸) نفر اسیر میگردند.

آنچه اثاثیه و اسباب و نقره‌آلات و نقد و جنس در چادر شاهزاده و سایر همراهان او بوده همه نصیب او واسپاهیان میشود.

سهراب کچل او را می‌بیند ترمه شاهزاده را پوشیده سوار اسب طلکار شاهزاده شده و چند نفر را بخود انداخته بتقلید خان در پیشایش او کلمات افتخارآمیزی بلند ادا کرده اند (برید جلو برویدید کنار، بکشید عقب ،دورشو کورپاش)

شاهزاده و همراهانش دورف یک شبانه روز خود را بشهر می رسانند. شاهزاده از الم این حادثه چون شیر زخم خورده شب و روز بخود می‌پیچید و تفصیل ماجرای را کماجری برش حضور همایونی میرساند اعلیحضرت شهریاری از این قضیه برآشفته امر میدهد دو فوج سرباز همدان و دو فوج خمسه بکهزار سوار در تحت ریاست مصطفی قلیخان (اعتمادالسلطنه) و یک فوج سرباز اشتاردوبه ایواجیبی یوک خان سرتیپ (اقبال الدوله) بجانب کردستان روان کشته سرداری این سپاهرا که مرکب از افواج خمسه است دو همدان و یک اشتار و دو خمسه بحاج قنبر علی خان (اسعد الدوله) واگذ ومیفرماید شاهزاده هم پیش از رسیدن سپاه مذکور محمد علیخان سرهنگ را (حاج سرداره‌مکرم) در اواسط ماه صفر با فوج کردستان و تفنگچی سقز و بانه و مریوان و سه عراده توپ و دو عراده قیوز بدفت شاهیان و دم‌دونه(لوی) روانه‌میسازد محمد علیخان با استمداد مذکور در تپه شیخ سلیمان در مقابل دربند کلوی رحل اقامت می اندازد.

در اواخر ماه صفر قنبر علیخان سعد الدوله هم باسران سپاه واردوی دولتی وارد شهر (سنه دژ) میشوند شاهزاده اردوی را برحسب اقتضای محلی واطلاعات مبصرین دوقسمت ساخته یک قسمت را که عبارت از دو فوج خمسه و سواره آنجا و هزار نفر تفنگچی جریک ولایتی باشد در تحت ریاست حاج قنبر علیخان جناب شاهیان و ارومان تحت احترام میدارد که باردوی محمد علیخان ظفرالملک (حاج سردار مکرم) ملحق شوند.

قسمت دیگر را هم که عبارت از دو فوج همدان و یک فوج اشتار و تفنگچی جریک جوانرود باشد با دو عراده قیوز در تحت ریاست مصطفی قلیخان اعتماد السلطنه و علی اکبر خان شرف الملک و بیوک خان سرتیپ از راه جوانرود مامور عبورو سر کوبی محمد سعید سلطان میشاید.

شاهزاده بتمام وسیلات میپارد که هر کس سهراب کچل را زنده یامرده برای او بیاورد صد تومان و ۱۰ طاقه شال احام خواهد داد. صبح غره ربیع الثانی اردوی ما هفدهم ازسمت دربند کلوی برش میآورند محمد علی خان ظفرالملک آنها را بوسیله آتش لشانی توپخانه وشلیک تفنگ عقب می‌نشاند و چندین نفر را از پای در می‌آورد . از سربازان فوج ظفر نیز هلوغلت سلطان اردلان و یکنفر نائب و بیست نفر سرباز کشته وزخمی میشوند جنگ آنروز از آغاز سحر تاهنگام شام ادامه پیدا میکند ، بالاخره تاریکی شب هردو طرف را معکوم بسکون وسکوت می‌نماید .

از طرف قسمت جوانرود هم محمد سعید سلطان بهای چوبی ، ومریوان را بآب زده چهار صد نفر تفنگچی را برای جلوگیری از اردوی دولتی بلب سیروان میفرستد . همینکه اردوی دولتی بنزدیک رود سیروان میرسند اورامیها شروع بتیلیک میکنند و اردو را از عبور رود ممانعت مینمایند . تشنگی براردوی دولتی مستولی شده با تلاش و زحمت زیاد چشمه را که در نزدیکی رود بوده بتصرف در می‌آورند

سرداران سپاه می‌بینند با وضعیت اورامی‌ها که تمام مرتفعات را گرفته اند در روز روشن لشکر سلم و تور تامیخ صور قادر بعبور از رودخانه نخواهند بود ناچار شب (۲) ربیع الثانی اعتماد السلطنه از تاریکی شب استفاده کرده بدون اطلاع سائر سران نظام خود را بلب رودخانه میرساند و دوزبرسنگرهای طبیعی و مصنوعی کمین میگیرند و منتظر روشنائی سحر میشوند طلیعه صبح فوج اشتار از این اقدام نیرومندانه اعتماد السلطنه مطلع میگردند آنها هم بغیرت درآمده خود را سنگها وسنگرها پرتاب کرده مانند برق دراب رودخانه خطر نجیر می بندند .

اورامیها در زوه‌مرتفعات دربشت سنگرها مانده از شلیک توپ و تفنگ دولتیان جرات نمیکنند سر دربیاورند در نتیجه این تپه بر لب رودخانه از نظر آنها مستور مانده نظامیان دل بدریا زده ساشنا از آن دریای روان میگذرند و مانند کبک کوهسار از سنگها و سنگرهای آن شاخسار بالا رفته جنگ مغلوبه درگیر می‌شود و گلوله توپ و تفنگ دولتیان مانند تگرگ برسنگرومکمن‌های اورامیان باریدن میگیرد ، بگریبان اور می از گلوله قیوز بیوا وفته متلاشی می‌شود .

روز (۲۲) ربیع الثانی تفنگچی هر دو اورامان باین قسمت متوجه شده یک مرتبه براردوی دولتی حمله و میشوند اردو که قسمتی از آب گذشته و قسمت دیگر در اطراف رود مانده بساختن پل اشتغال دارند در همه جا حملات اورامیها را رد کرده آنها را با تلفات زیاد معکوم بازگشت می نماید

روز (۲۳) بقیه‌اردو از آب گذشته عموما با حمله وپرش سنگرها و سنگها با طل جبال را متصرف میشوند ، شب‌را با آرامش بسر برده صبح روز (۲۴) شیبور حرکت میکشند .

با شیبور بالا بان رهسپار نهاوند میگردند . درین راه رحمن یک وعثمان یک پسران محمد سعید سلطان در جلو اردو عرض اقدام میکنند

اثر طبع فانی — اقتباس از مجله گلا ویژ

روگله نه زانین

آگری جهل و نه زانینسان به جوری تینی گرت
داطبیعی ناوله‌دمی غرمانی جا کسی زینی گرت
سه‌بری گینی کی‌نه زانی روژی تفسیری ازل
کل ملت جاوژی شادی گرت و کوردیش‌شینی گرت
تیری تفسیری جلا کاوانسی ظالم بی خطا .
گوشه‌ی چه رکسی اهالی‌عاجز و غمگینی گرت
سدی گه‌ورمی دشی دوژمن علیه بوباغی وطن
جا که دایی اوردی جاهل باقی بی پرزینی گرت
رو وله زانین گرنه کی تویشه تعدادی نفوس
بودرینی ورگی کاگل بس که کورگی قینی گرت
هرله‌سایه‌ی علم وزانیت بو گه دستی اوروپا
ام عضا بسای پهینی هه‌رز و عاسا لی شینی گرت
بینه‌وه سر بسای قومی کورد و زانینی نزان
تاجی عرفانی فریدا که وه آدمی چینی گرت
دین و دونیا گسر تتی پیوسته تو خواهی‌ی مه لا
بس بلی دونیانه واژه بسبه هر کس دینی گرت
بی کتابیت چا نه نوسین شیخ و آخا و مه‌لا
دستی کار و قاچی هه ولوچاوی تیکو شینی گرت
«جرچول» و «روژوژت» خه‌ریکی‌رادی‌غایه‌ن‌روژ و شه‌و
گه‌وره کی‌ی ایه‌ش به‌یی غم پرچی‌پورله‌غشینی گرت
دل گرفتاری غه‌زالی یاسه نفت لومه‌ی مه که
گه‌ر وه‌کو بولبول به دایم شیوه‌یی نالینی گرت
بولدا کاری نه بو « فانی» که دستی کانه مام
میوی زیرینی چه ناکه‌ی جوانی «خانو زینی» گرت

+ ۰ +

اشعار فوق را آقای آ . از مستدرح ارسال داشته‌اند

پزشک دائمی در منزل

نامه پزشکان پزشک دائمی در منزل شما است و آبونمان یکساله آن فقط صدریال است .

دفتر طهران آزمایشگاه شفا — خیابان اسلامبول — آقای دکتر محمد تابش .

ش . ۲ ۳۳ — ۱-۳

اداره کل گمرک توجه نماید

جناب آقای نخست‌وزیر ـ رونوشت کل دخانیات ـ رونوشت کل گمرک.... رونوشت کوهستان

خلاف دستور کل دخانیات روز ۱۷و۳و۲۵ گمرک مستدح ۴۴۲۰ توپ کافظ سیگار اینجانب را پلا عوض ضبط و ۴۴۰۰ ریال جریمه گرفته درصورتی که باید وجهش را بـ.هد . مراتب فرمانداری ـ دخانیات شکایت شده‌عمل گمرک را خلاف قانون‌دانسته الله گمرک به فرمانداری هم اهمیتی نمیدهدسرمایه ام از دستم رفته تقاضای بذل توجه مخصوص می دارد

از همدان ـ شیرازی

ناگواف از قصر

جناب آقای قوام‌السلطنه نخست‌وزیر آزادیخواه ایران ، رونوشت آقای وزیر دادگستری رونوشت جناب آقای تقوی معاون وزارت دادگستری رونوشت آقای وزیر کشوررونوشت جبهه‌رونوشت کیهان رونوشت ایران ما رونوشت — رهبر رونوشت ایران رونوشت دادگستری رونوشت کوهستان رونوشت اطلاعات این جانبان امضاء کنندگان ذیل بنام حقیقت و انصاف و درستکاری وایران دوستی فریادمظلومانه خودرا از آخرین نقطه غرب یعنی قصر شیرین بسمع اولیای امور و کلیه آزادیخواهان ورادمردان ایران رسانیده و از اینکه دولت ایران کمتر بذل توجه باین ناحیه و مردمان آن ندارد باعث کمال تاثراست که بعضی عناصر فاسد و نفع طلب ازموقعیت خود سوء استفاده کرده و بجان مردم بیچاره افتاده علاوه بر هر گونه تحقیر و آزار مردم و اخاله بر اینکه برای جزاراموری مقدار زیادی رشوه میگیرند قوت لایموت ما زارعین و پیشه وران و مردم قصر شیرین را بطور قاچاق بخارج حمل نموده و در نتیجه باعث کمیابی و گرانی میشوند تاجیب های خودرا با دزدی مال ملت پر نمایند از جمله خلاف کاریهای این آقایان و دسته مرتجعین همکاران آنها تقلیل فاحش عایدات گمرکی است که در سال ۱۳۲۲ در آمد ماهیانه آن بالغ بر ششصد هزار ریال بوده وازموقعیکه آقای — نصرت اله آزادی رئیس گمرک قصر شیرین باین نقطه مأموریت پیدا کرده اند —

باتفاق آقای تهرمانپور محاسب آن‌اداره این قلم از عایدات دولت که بایستی صرف اصلاحات و حقوق مأمورین دولتی شود از بین برده و در هرخوزاز حمل قاچاق از ایران بعراق و بالعکس مبالغ متنابهی بجیب ایشان‌و همدستان مرتجع رفته است هر موقع ما مردم بیچاره این مسامات خواسته ایم اقدامی برای جلو گیری ازخلاف کاریهای‌این دسته شنائیم بوسائل‌شدید متشبث شده مارا گاهی هوچی و گاهی‌ماجراجو در نظر اولیای دولت معرفی نموده اند واضح‌است که بعضی‌از مامورین نادرست در این میانه چه نقشی بازی کرده اند و چگونه قدرت قانونی خود را برای معاضدت دسته دزدان بکار برده‌و میبرند ما بحکم شرف و وجدان و مردانگی که متصف‌بآنها هستیم‌ناچاریم اعلام بداریم که مدت سه‌ماه‌است که‌در صف این دزدان و ستمگران اجتماعی رخنه حادث شده و بوسیله جوان‌روشن فکرو تحصیل کرده و بی طوف و با وجدان که شده‌اله وظیفه قانونی خود را آن طوریکه باید انجام داده وداد گستری این سامان را از صورت یک جانبی و فرماشی بیرون آورده‌و آن را ملجا و پناهگاه‌مظلومین‌وداد‌خواهان قرار داده است چون اهمال ایشان ریشه اربشه این نادرستان و زالو صفتان می زند در صددتوطئه برضد ایشان‌برآمده و مانع اجرای عدالت میشوند در این مورد اگر کوچکترین غفلتی از مرکز بر اثر تحریکات این دسته ازخدایی‌خبر و بی مروت سربزند مسئولیت هر پیش آمد ناگواری متوجه اولیا و مسئولین امور خواهد بود اگر این دسته مرتجع خدای نکرده بر صیله اغفال مقامات مرکزی موفق باجرای اشه هوم خود که برعلیه دستگاه دولتی‌وعدالت‌وظیفه شناسی بشوند حال ما مردم وخواف‌امر معلوم خواهد بود که چیست حقایق را لیتوان بوسیله جعل تلگرافات بمقامات مختلفه پنهان کرد حقیقت مثل آفتاب در این مورد — روشن است و آشوب طلب و قاچاق چی معلوم است که کی‌ها هستند و دلایل این مورد گزارشات مامورین مربوطه است که در موقع‌لزوم ارائه خواهد شد منظور ازاین‌تگراف اعمال نظریات شخصی نبوده بلکه همان موجباتی که آقای نخست وزیر رابرای سعادت ایران و راحتی مردم آن بتلاش شبانه روزی وا داشته است ما نیز وادار به تقدیم گزارش و داد خواهی نموده ماجلاتنا داریم آقای نخست‌وزیر ابر از علاقه بی شائبه خود بحسن‌جریان امور و نظم عادلانه مملکت آقای‌لطفی

آگهی حصر وراثت

آقای‌محمدرشید بازاللهی‌درخواستی بدادگاه بخش کردستان تقدیم که‌محمد باز اللهی مقیم دائمی سنندج فوت نموده ووارث او منحصر بسه پسر (محمد رشید ، محمدعزیز) و یک زوجه(سیده) می باشد باستناد گواهی نامه محلی و شناسنامه برای استفاده از کلیه ترک‌ه متوفی‌صدور گواهی‌حصر وراثت‌خواستار شده‌لذا مراتب‌سه‌بار متوالی درروزنامه رسمی کشور وروزنامه کوهستان درج میشاید اگر کسی واخواهی یا وصیتنامه سری ورسمی ازمتوفی دارد ازنشراولین آگهی تاسه ماه باین دادگاه مراجعه و الا گواهی صادر میشود .

رئیس دادگاه بخش کردستان- خیامی

ش - آ ۲۲ ۲-۳

رئیس بازرسی کل کشور را که دارای صوابین حق خواها هستند برای کشف حقایق و تعقیب مجرمین اصلی و اخلال کنندگان در این قضیه مأموریت داده تا سیه روی شود هر که در اوفش باشد در خانه ایلخانیان بهیچ حزب و دسته بستگی ندارایم از طرف ۱۵۰ نفر از اهالی قصر عزیزشیخی نورمحمد روشنی‌اسماعیل عزیزپورامسکه‌ومقبودی حبیب یونسی‌جوادرضائی‌عش‌اله‌عزیزپور

نگارش. آمای‌احسان‌نوری

تاریخ وریشه نژاد کرد

(۳)

بعضی ها عقیده دارند که قسمتی از اقوام هند و اروپائی در اوایل هزاره دوم‌پیش از میلاد ازدشت های ترکستان وصحاری شمال قفقاز وبحر خزر بر خاسته وارد ایران شده وباسکان کوسی ها نزدیک گردیده و آن طایفه آمیزشی یافته اند ...

در صورتیکه محقق آلمانی هرتزفلد میگوید : « بحر خزر که نام اوروپائیش کاسپین است از نام طایفه‌ای گرفته شده که ماقبل تاریخ در مغرب و جنوب این دریا سکونت داشته نامش کوسی — کاسو — کسی بوده چون لفظ کاسو در جمع کساب-کسب-کسپین میشد دریای خزر را هم نام «کاسپین» داده اند. بعقیده مشارالیه نام قزوین هم از کاسپین آمده است » (ایران باستان) بنا بر این طایفه هند و اروپائی که از جای خود حرکت کرده بایران‌آمده اند محل اصلیشان شمال ایران‌بوده از اول نامشان کو سی یعنی باطایفه قدیم ایران هم نام ویا دلیل اشتراک نام و زدیکی مکان هردو را میشود هم‌زبان وهم نژاد خواند یعنی اگر کوسی های دریای‌خزر آریائی باشند کوسی های زاگروس هم‌لابد آریائی بوده اند .

در خصوص تیان زبان های ساکنین ایران غربی‌و بحر خزر هزاره چهارم وهزاره‌سوم ، وهزاره سوم یاهزاره دوم پیش از میلاد باید بخاطر آورد که زبان ایرانی هیچ هخامنشی ها یا زبان هیچ ساسانیان وزبان‌ایرانی عهد ساسانیان بازبان ایرانی امروزه چه‌تفاوت فاحشی دارد در صورتیکه دراین عهدداخیر کتب‌و نوشته‌ها که‌وسیله زنده نگاهداشتن الفاظ وزبان‌می‌باشند کم وبیش‌رواج داشته بالعکس هزاره چهارم ، سوم ودوم قبل از میلاد طوایف زاگروس‌از این نعمت محروم بوده اند لذا اگر زبان های کوتی — کوسی که نماینده زبان های طوایف دیگرهمجوار وهم‌خاك خود که اقوام آریانیک‌شناخته شده‌اند باشند زبان ابتدائی آریا ها قبول کنیم مبالغه نشده است .

دسته های بعدی که بکوه های زاگروس رسیده و در زبان تازگی هائی احداث کرده اند چون همه از یك نژاد بوده اند به آسانی امتزاج ودر مدت کم یکانگی خود را ظاهر وسیاست قبلی را دنبال نموده اند .

(در خصوص اطلاعات زبان بمقاله استاد رشید یاسمی که در مجله ایران امروزه شماره ۹ درتحت عنوان «زندگی زبان» نگارش یافته‌مراجعه شود .)

در عهداکد -سومه‌در - کلده-آسور در کوه های زاگروس‌ودامنه هایش کثرت اسامی طوائف غیر سامی ومنازعاتشان با یکدیگر وجود کثرت نژاد های مختلفه وپراکنده را دلالت نمی نماید . طوایف مذکوره را نمی شود از کوتی — کوسی ها جدا کرد

در مصری که منطقه‌مابین کوه‌های‌زاگروس وکوه آمانوس که در اطنه واقع‌است. از در تحت تملك کوتی ها بود لوله‌ها هم درمنطقه‌ذهاب و سلیمانیه اداره جداگانه‌ای داشته اند نام جغرافیائی آن محال را سوباری می نامیده انـد حدودش را شمال جبلام تا کوه آمانوس‌امتداد داشته بسه‌هسا طایفه بزرگی باین نام هرض‌اندام نموده بادول‌همجوار خود زدو خوردهائی کرد و درسال ۱۱۰۰-۱۱۰۰ معرض حمله تیگرات پلیسه اول پادشاه آسور شده است.

در اوایل قرن بیستم پیش از میلاد کوسی ها در غرب و میتان‌هادر غرب کردستان دولت های مقتدری بوجود آورده اند که مصری ها میتان را نهاری میخوانده‌اند‌بالاخره‌در شمال خالدی‌ها و درخاك کاردامامم‌نایری‌ها که از سوباری ها شناخته شده اند شروع به سلطنت نموده جای مادهای گوتی و کوسی را گرفته بودند احتمال زیاد میرود که لفظ نایری از « نهاری» آمده‌باشد.

در این‌میان‌موشکی‌ها نیز علم کرده ولایات کردستان شمالی را تحت تسلط خویش گرفته شهر هـوش پادکار این طایفه بود (نهری از نایری ها گرفته شده است .)

در همدی که‌قسمتی‌زلولوها در سوریه زندگانی‌میکرده اند کثرسایرمیان زبان های‌لولو ومورد(سوباری های غربی دجله راهوری میخوانند) مشابهت‌لفظی و مستشرق‌هوز تیغ در میان اسماء هوری بعضی اسماء کاسی را یافته اند .

سر « کینغ » مستشرق‌میتانی‌ها را از کوسوها شناخته چن سن میگوید « تمیرمیتانی نام خانوادگی حکمرانان بوده اصل قوم از سوباری ها بوده اند »

دلیل چن سن این است که خاك میتانی باز هم در تحت عنوان‌سوباری مشهور بوده است

(تاریخ‌کردو کردستان)

نام یك پادشاه لولوایباش گوش بوده است که‌گوش نام دیگر کوسی هاست که بابلی‌ها اعلان نموده اند .

پس از آنکه خالدی- سوباری - میتان نایری دوره حاکمیت خود را گذرانیده بودند گرتین‌معروف اعتراف دارد که‌حسین‌عقب نشینی از ولایت آسوری تا نزدیکی های طبرابزان از دست قوم کوردولن در زحمت بوده است

کردها را بشناسید

بقیه از صفحه ۲

نظر مهرومحبت بآنها بنگرد و باصلاحات اساسی در این منطقه دست زند و در رفاهیت و آسایش مردمان این سامان بکوشد و از میهن پرستی آنها قدردانی کند باز مورد بی مهری قرار گرفته و تیرهای تهمت و ناسزا از هرسو بجانب آنها روان است .

بعضی از نویسندگان بی وجدان قلم بدست گرفته و بدون تامل و تفکر از روی بی اطلاعی یا پیروی اغراض شخصی تهمت هائی به افراد میزنند که با روح ملت خودی و آزادیخواهی و میهن پرستی آنها تطبیق نمی کند .

از اینرو خواستم به نویسندگان و کسانیکه هنوز بوضعیت محیط و این منطقه آشنائی ندارند و مقالات و تبلیغات بی اساسی رامنتشر می کنند خاطر نشان کنم که در اینموقع باریك که پس از ۶ سال جنك سرنوشت دنیا در شرف تعیین است و کشورهای بزرك و دولتهائی که از مناصب این جنك بی بهره بوده از اکنون برای بدست آوردن حقوق خود و پاداش جانبازی در تکاپو و فعالیت می باشند سزاوار نیست کشور ایران که بزرگترین فداکاری را در امپراتوری نموده و بزرگترین مصائب را تحمل کرده اکنون سرگرم وضعیت داخلی و هرج و مرج خانگی باشد و در نتیجه اندك غفلتی حقوق حقه او دستخوش نیستی شود آنهائی که آتش نفاق را دامن میزنند و به تبلیغات شوم و مقالات بی اساس نیك بر جراحات گذشته افراد می باشند و آنهائی که مردم را از دولت مرکزی مایوس و نا امید می نمایند و بالاخره آنهائی که دوستدار برادر کشی و هرج و مرج در کشور میباشند در پیشگاه حقیقت مقصرند .

چنانکنون اتحاد زرگی برای کشور ما نهایت ضرورت را دارد و این اتحاد در نتیجه صمیمیت و دوستی افراد و طبقات مردم بدست میاید .

من از نویسندگان بی تجربه ای که بدون جهت یا کراد حمله و رمیشوند و یا بنکار آزادیخواهی آنها مخالفند کوشزد می نمایم که بیهوده احساسات یك قوم شجاع و میهن پرست را جریحه دار نسازند و بی جهت آتش نفاق را دامن نزنند و اکرادرا از خودمرنجانند و بکدارند خاطرات تلخ گذشته فراموش شود .

کردها هر گونه ناملایمات را تحمل و تاب هر گونه مصائب را میآورند ولی اگر کسی بحیثیت و ملیت و میهن پرستی آنها یا لطمه وارد آورد دیگر طاقت تحمل آنرا ندارند و با وسایل ممکنه از حیثیت و ملیت خود دفاع خواهند کرد .

نماینده گی نامه کوهستان از منتدح پنویسه

رای توجه جناب آقای وزیر فرهنك معارف و امتحان ۳۴۵ : کردستان

کردستانیها اولین کسانی بودند که تلگراف تبریك وزارت را بآن جناب تقدیم و تقاضای توجه مخصوص را داشته و در برنامج و اصلاحات مراحتا وعده فرمودند که در بهبود اوضاع فرهنك اقدام معمول میفرمایند .

اکنون جای آن دارد انتظار مردم ووفای بعهد را از آن حضرت امید وار بود هر چند دمی است که این آرزو برآورده نشده ولی ما نا امید نبوده بنا بحسن خوش بینی و تامل که از خصایص کرد ها است چشم براه توجه در باره فرهنك خودهستیم .

برای اینکه جنابعالی را بوضع فرهنك و اوقاف نگذارم چند جمله را در نهایت اختصار می نگارم دبیرستان ما ناقص و دارای محل خوب و اصلوبی نمی باشد از شعبات ٤ گانه کلاس ها فقط شعبه طبیعی دارد و آنهم سه ماه از سال را معطل نداشت .

کتب بقدر کافی در اختیار محصل بوده البته در داخل دبیرستان لوازم کوچك دیگری نیز بودند که ناشی از عدم توجه یا علاقه بکار با هرچیز دیگری که اسم بگذاریم دوبهم رفته نمی توان گفت دبیرستان کامل و بسی عیبی در کردستان وجود دارد و مدیر آن فاقد آنمقام نیست فقط مطالب فوق مانع از آن نخواهد بود که بگوئیم آقای حبیبی رئیس فرهنك مردی است علاقه مند و پاك و قصد کار دارد اگر بتواند !

در اینجا تذکری که در مورد موضوع بریان امتحانات داخلی مبتلی دوم بوی داده شد انصافا اقدامی برای جلو گیری بعمل آورد و از این لحظ همه ازوی راضی هستند .

اخیرا آقای حبیب آذرم برای بازرسی و نظارت امتحانات نهائی بمنتدح وارد و برنامه امتحان را مانند پانه دبیرستان کامل تهران که از هر حیث حسب و خصی اداری وقتی نداشته باشد اجرا نمودند در نتیجه آمار عمل کرد بقرار ذیل میباشد از کلاس ٦ شعبه طبیعی از ۷ نفر ۵ قبول ۲ تجدید از کلاس ۵ از ۲۲ محصل ۱۰ قبولی ۱۱ تجدید ۱ مردود و ۵ شعبه می شود ۵ در اثر شورا معلمین تقاضای اوقاف ۵ نفره از مرکز بعمل آمده است

جناب آقای وزیر فرهنك کردستان احتیاج معارف حسابی معلمین و مدیران دانا و دلسوزی دارد که تمام بسایشه تووبهای دری و فرمالیته کار نکنند و با علاقه و پشت کار شروع بخدمت نمایند . جای دبستانها و دبیرستانها بسیار بد و ابدا هیچ اصلی در آنها مراعات نشده اخیرا آقای رئیس فرهنك برای ایجاد ساختمان دبستانها تقاضای تصویب موارض نمود چون برنامه حسابی بجهة مصرف موارض در محلهائیکه موارض پرداخت می نمایند منظم نبود .

فعلا برای مطالعه بشتری معوق مانده است

ما میخواهیم وزارت معارف بیش از ۸ سال ساختمان نا مرئی دبیرستان را عاطل و بلا استفاده نگذارد دو سال است در این مورد با وزرسان و رؤساء وقت

بوسیله دفتر روزنامه هریفه کوهستان

به جیمز

آقای جیمز با عرض سپاس و تقدیر ناچیزانه از بحث علمی که در اطراف زبان و ادبیات کردی در نامه کوهستان شروع فرموده اند تذکر نده را بر آن داشت مختصری از لغات فرس قدیم را ضمن تطبیق بالغات متداول زبان کردی امروز (در تاریخی که خود ارادتمند نیز مدتی مسالك طی این طریق بودم و متاسفانه مساعیم ناقص مانده) از کتابهای لغات : برهان قاطع . غیاث اللغة . فرهنك جهانگیری . منتخب اللغات . بهار عجم . کشف اللغات هفت قلزم وغیره جمع آوری و در دسترس داشتم با اطمینان و استشهاد محققین و مولفین کتب که ریشه لغات این مجموعه کتابها مربوط به زبانهای زند . پازند . پهلوی . دری . اوستا و غیره میباشد اینك مختصری را برای استحضار و احیانا تکمیل اطلاعات جنابعالی مینگارم امید است مورد توجه گردد . و در صورت تمایل بیشتری مسکن است شخصا به کتب لغات نامبرده بالا رجوع فرمایند

دوستدار : ت . امینیان

فرس قدیم	کردی امروز
آرمتو « آرام گرفته »	ارمنده « کسی که در نتیجه صاحبه غمگین وملت میشود
اورند « همدان »	الوند « کوه معروف همدان»
اوراز « بالا - بلندی »	هوراز « کوه سخت و بلند »
اتون « دختران را خواندن و دوختن یاد دهد	خاتون « که بانوسر پرست - معلمه
استو « مهره پشت »	استو « پشت تاشت ساعد »
باکار « باغبان - زارع»	باکار « نوکر - تحصیلدار - رنجبر
بیرار « یارسال »	بیرار « یارسال »
باوه « چراگاه	باوه « واسم دهی است درمریوان
جلتا « پوست حیوانات »	جل « لباس
جرنگه « صدای پول »	جرنگه « صدای پول »

گفتگو میشود هنوز معارف محل با وزارتخانه نتوانسته است سرموقع معلم برای آموزش و پرورش برادران ما به منتدج اعزام دارد .

چه کنیم و تا کی در این جریان باقی بمانیم و محصلین جگر گوشه ما که باید مردان دانای آینده و ذخیره ملی ما باشند ناقص و نا امید بجرم یك بهانه کوچك مدیر یا یك مو اختیاطی با نبودن دبیر چشم از تحصیل بوشیده استعداد خداداد خود را خفه و کور از دنیا بروند

بهداشت محصلین بقدری بد است که در یك روز یك صدای محصل سالم و خوش بنیه دیده نشد از دبستان های دهات که نباید بحث کرد زیرا کموضع آنها بقدری خراب و درهم و بر هم است که صد رحمت به مکتب های سابق

وضع اوقاف را که دیر بحرض کنم ، آثار کار آن مضرو هوایدمعلوم نیست درچه راهی میرود .

بطور خلاصه باید گفت اوضاع از هرجهت رفت بار است .

جناب آقای وزیر فرهنك انتظار داریم که رئیس فرهنك محل برنامه اصلاحاتی را که برای سال تحصیلی ۲۵ - ۲۶ مورد لزوم است تهیه و از نظر مردم و مقامات ذی نفع بگذرانند وجناب عالی هم بادادن فرصت مدت تعطیل تابستان دستور فرمایید دبیرستان را از اول سال تحصیلی آینده تکمیل و بقدر احتیاج و به نسبت نقاط مختلفه شهر و قراء مدارس تاسیس و با معلمین شایسته و کارداني مجهز فرمایید .

نتیجه امتحانات دانشکده حقوق

از تعداد یازده نفر دانشجوی کردستانی سال اول ودوم دانشکده حقوق دو نفر تجدیدی و نه نفر شرح ذیل در امتحانات توفیق حاصل نموده اند

سال دوم حقوق

۱ - آقای همایون معتمد وزیری
۲ - « تیمور معتمدوزیری
۳ - « یحیی معتمدوزیری
٤ - بداغ شجاع اردلان

سال اول حقوق

۱ - « آقای عزت الله شجاع اردلان
۲ - « هادی شیخ الاسلامی
۳ - « روف نعمانی
٤ - « مهدی شیخ الاسلامی
۵ - « مهدی ظفر اردلان

از سقز

آقای شریف صالحی ناظر هزینه زاندامری شکایت مینماید که آقای حسن شهابی کفیل دارائی سقز در قطع خود چون از پرداخت خود داری کرده کیف اورا که معتوی ۱۵۰۰۰ ریال وجه حقوق ژاندارم ها بوده با بعضی اسناد ربوده و با چاقوهم اورا مجروح و پس از کتك کاری مفصل باحضور بیشخدمت و باسباب از اطاق بیرون کرده است .

کوهستان

آبونمان یکساله داخله ـ ۲۰۰ ریال خارجه ـ ۲۵۰ ریال
تکفروشی داخله ٤ ریال خارجه ـ ٥ ریال
جای اداره خیابان فردوسی روبروی بانک‌ملی تلفن ٦٦٥٧

اتحادیه جوانان گروس

... جناب آقای دکتر اسمیل اردلان مدیر روزنامه کوهستان با استظهار براحم‌مبذوله وحسن‌عنیت جناب آقای نخست وزیر جمعی بنام **اتحادیه جوانان بیجار** که اتحادیه‌ایست مستقل و بستگی‌بهیچ حزب‌دیگری ندارد بمنظور اصلاحات داخلی حوزه گروس تشکیل ، ضمن اینکه‌تاسیس‌آن را باستحضار عالی میرساند از لحاظ پیشرفت منظور اصلی تمنی دارددرآتیه مطالب و مستدعیات این اتحادیه را بوسیله آن نامه شریف متمکس وزحمت ابلاغ آنرا بمقامات مربوطه قبول فرمائید .

از طرف اتحادیه جوانان گروس
عبدالباقی رفیع

تلگراف فوق که چند روز قبل بدفتر روزنامه کوهستان واصل‌شدحقیقت ما را مسرور نمود.

مابی اختیار مسرور می‌شویم،هر وقت که اطلاع حاصل‌میکنیم که دریکی از اداحی کرد نشین عده‌ای جوان و مردانی میهن‌پرست قدعلم کرده‌میخواهند با فساد و خرابی مبارزه‌نموده و زادگاه خود را بطرف ترقی وتعالی‌سوق دهند مابه نواحی کردنشین‌بسیارعلاقمندیم و همیشه آرزومندیم که این مناطق را درنهایت صفا و خرمی‌ومردمان‌آنرا شاد و سعادتمند‌به‌بینیم .

مدتهاست که نواحی کردنشین جولانگاه مغرضین و منافقین بودوبا وسایل مختلفه کوشش نموده‌اند که‌سکته این نواحی را از کاروان ترقی و تمدن دور ساخته و درسایه‌فراهم نبودن‌وسایل بدبختی مردم و چاپیدن و غارت نمودن آنان برای خود اندوخته هائی از زر و سیم تامین نمایند .

مردمان این نواحی در مقابل این فجایع بردباریهای عجیب نمودند ولی هرقدر این بردباری بیشتر میشد ظلم و ستم و شناوت آن غارتگران بیـرحم زیاد افزایش بود .

یکی از شهرستان‌های کردنشین که متاسفانه تا بحال درسکوت محض بوده و فجایع انجام شده در آن بـگوش اولیای امور و سایر هموطنان نرسیده شهرستان بیجار است .

این شهرستان حاصلخیز پر برکت در آتش فقر و بیچارگی‌میسوزدخرابی راه آن ، ارتباطش را در چندین‌ماه از سال با سایر نقاطقطع وشهربیجارحاکم نشین آنرا درین بستی میگذارد کـه برای دزدان و غارتگران و آنهائی که عادت کرده‌اند خون مردم بیچـاره را مکیده و فریادهای آزادی خواهان را خفه نمایند بهترین مامن شده است

ولی باتمام کوششی که برای‌جلوگیری ازرسوخ‌فکر آزادیخواهی واصلاح‌طلبی شود نمیتوان تا ابد مردم را خفه کرد واز افکار بلند آنان جلوگیری نمود

امروز عده ای دور هم جمع شده **و اتحادیه جوانان بیجار را** تشکیل داده اند شك نیست که ایجاد چنین اتحادیه ای در ابتدا با مشکلاتی مواجه خواهد گردید ممکن است عده ای ازاعضای آنرا سرزنش وتهدیدکنند عده ای را متنصب بمستبدین و احزابی نمایند وراجع بفعالیت آنها گزارشهای عجیب وغریب بدهند و با تمام وسائل بکوشند که این عده را متفرق سازند تا بازهم همان بازار آشفته‌را برای‌سوء استفاده خود بدست آورده ودر مقابل عملیات جنایتکارانه خود حایلی مشاهده نمایند .

ولی این اصل مسلم است که اگر آقایانی که اتحادیه جوانان بیجار را تشکیل‌داده آنرااعلام کرده اند بخواهند واقعا موفق شوند باید بایك ایمان‌خلل نا پذیر بدون در نظر گرفتن اغراض شخصی مجددانه دست بکار شوند .

اگر درست‌کار کردند وواقعابرای مردم بود ، هیچ قدرتـی قادر نخواهد بود آنان را ازهم دور ومتلاشی سازد ولی اگر این اتحادیه فقط اسم‌باشدویا آن عملی همراه نباشد ویا خدای‌نکرده این‌اسم سرپوش باشد وزیرآن سرپوش عملیات دیگری که برخلاف آرزو ومیل مردم است صورت گیرد قطعا در فاصله چند روز یاچند هفته حقیقت آشکارشده نه تنها نفعی عایدگردانده های اتحادیه نشده بلکه‌مضاری هم برای مردم‌خواهد داشت .

بنا بر این ضمن اظهار مسرت از تشکیل‌این اتحادیه بموسسین‌آن‌برادرانه می گـوئیم سعی کنید بنفع مردم وبرای مردم کار کنید.

اگر چنین کردید قطعا موفق خواهید شد .

عرض تسلیت

با قلبی‌مملو از تاثر شهادت‌متوان یکم عبداله عباس پور را بکلیه افراد آن فامیل محترم مخصوصا به آقای‌علی اکبر امیر زاده تسلیت عرض مینمایم ، امیدوارم خداوند آنمرحوم را بجنت شاد صبوری‌و سلامتی بهموم بازماندگان عطا فرماید ؛

محمدکاظم وکیل کردستانی

ش . آ ٣٢

خفته گان بیدار شوید

من نمیدانم این سکوت‌مرگبار که بوضع خطرناکی شهرستان سنندج رادر دریائی از بدبختی و بیچارگی غوطه‌ور نموده چه‌وقت درهم خواهدشکست؟ کی نسیم آزادی وآسایش بشامه مردمان رنج‌دیده آن خواهد رسید؟ کی این زنجیر های اسارت و بردگی و این بندهای تماق‌و چاپلوسی وجبن پاره خواهدشد تاسکته آن آلو از لذت زندگانی بر خوردار شوند ؟

در ایامی که دنیای متمدن باگام های سریع بسوی ترقی و تعالی پیش‌می رودو مردمان هرکشور وهرناحیه‌برای بهبود اوضاع خود با شتابی عجیب می کوشند که بردیگری سبقت جویند در شهرستان زوخیز سنندج خواب مردمان هیچ‌ترو مسئولین امور و پیشوایان لا قید تر و خونسرد تر میگردند

گوئی‌در زندگانی مردمـان این شهرستان کوچکترین نفسی نیست شهر ویران سنندج یامرکز بدبختی وپریشان روزگاری یك ولایت وسیع و ثروتمند امروز در فقر وبیچارگی طاقت‌فرسائی غوطه ور و امواج جهل و نادانی؛ فقر و بیماری سکته آنرا در هم شکسته تلاطم ظلم اجحاد نیمه‌جان را از ابعث منطقه بخارج پرتاب نموده و نهنك‌های رشوه‌خواری و طمع‌آخرین رمق‌نه‌ایان این اقیانوس مذلت را گرفته است .

دراین‌شهرستان کوچکترین‌جنبشی برای رهائی از چنگال این همه‌بدبختی دیده نمی شود عده‌ای که باید رهبر و راهنما شده همنژادان‌خود را نجات‌دهند مانندایننکه‌سکته کوه‌ماه وبامریخ همستند باکسرمزمین، مردمان آن وتحو لاتش رابطه و آشنائی‌ندارند آرام و ساکت نشسته اطمینان‌سرسام‌آوری دارند که‌این سیل تحولات بدین‌منطقه نفوذی نخواهد نمود .

تودهٔ نادان وبیسواد ، به گذشت زمان مانند چند قرن پیش نگریسته و تصور نمی کنند غیراز آنچه ایشان آنها دیده‌اند چیز تازه‌ای هم در دنیا وجود داشته و بارخ داده باشد

معدودی روشن فکر هم در این سیلاب نادانی جز تمادم‌باستکهای‌عظیم و خورد کننده و موانع‌درهم شکننده‌ای که در مسیرآنها قرار داده‌اندومبارزه برای جلوگیری از نابودی خود کاری نمی توانندانجام دهند .

با این دورهای تاثر آوراست که شهرستان سنندج را سکوت مرگبار گرفته است با این خونسردی ولانهدی است که ساعت به ساعت سیر قهقرائی سریع تر میشود و با این اوضاع است که روز بروز ویرانه بروبرانه افزوده شده و بیچارگی بر بیچارگی اضافه‌می‌گردد .

این‌خواب‌سنگین‌وخطرناك‌سرنوشت شومی را برای‌مردمان‌کردستان بانتظار گذاشته اگر تکانی سخت خفته‌گان بی‌خبر را بیدار نکند تکانی سخت‌که آنان را یکسرتوجه‌متوجه‌این‌پرتگاه‌وزوال‌نماید،تکانی سخت‌که‌آنهارابدرابه‌واو بسوی اصلاح وضع خودمتوجه سازد یاقبله‌ومبرانه های این شهر هم بر سر خفته گان خود خواهد ریخت و بجای ناله‌های بینوایان و محتاجان که اکنون‌شب‌وروزدرمعابر و کوچه‌ها بامید تاثیر درقلب سنگ - دلان پکوش میرسد بانك چندبه‌عابرینی که بر این خرابها خواهند گـذشت خواهد گفت:اینجا هم روزی شهـری بوده است .

ای کاش‌این روز زودتر می رسید

از سیاه چال سنندج - آواره

سپاسگذاری از انتخاب آقای آصف

حضور حضرت اشرف آقای قوام‌السلطنه نخست وزیرمعظم ایران رونوشت نامه کوهستان .

از بدو زمامداری حضرت اشرف هر روز بر امیـدواری ملت ایران افزوده و یك دریچه نوینی از اصلاحات برروی ملت گشاده میشود اهالی سنندج ضمن عرض تبریك موفقیت‌ذات‌عالی رادرحل‌مشکلات‌مملکتی‌خواستاروازانتخاب‌جناب‌آقای‌فرج الله آصف بهسمت سرپرستی‌این سامان که یکی از رجال مجرب وباکفایت و خیر خواه ملت و دولت است تشکر و سپاسگذاری عرض و استدعا داریم در ادامه خدمات دائمی ایشان به سمت رسمی‌اهالی این منطقه را بیش از پیش براحسم دولت امیدوار و شکر گذار فرمایند .

تلگراف‌فوق بامضای بیش از یکصد و پنجاه‌نفرازبازرگانان و پیشه وران سنندج میباشد

چاپخانه شرکت مطبوعات